

Павленко Віта. Школа-родина-дитина: креативний підхід. *Відповідальне батьківство XXI століття*: зб. наук. праць за матер. науково-методичного онлайн-семінару (Хмельницький, 16 вересня 2021 р.) / за ред. Л. О. Данильчук. Хмельницький: 2021. С.134–137.

Павленко Віта

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти,
андрагогіки та управління
Житомирський державний університет імені Івана Франка
pavlenko-vita@meta.ua

Школа-родина-дитина: креативний підхід

Зміна освітньої парадигми, що полягає в переході від орієнтації на знання до орієнтації на особистість людини, поява нових освітніх стандартів намітили шлях до кардинальної перебудови всього освітнього процесу. Спрямованість на гармонійний особистісний розвиток кожного учня і підготовку до мінливого життя в умовах швидкого розвитку техніки, науки та інших сфер життя ставить проблему розвитку креативності дітей на перше місце. Питання розвитку креативності залишається одним із найважливіших у педагогічній та психологічній науках.

В основі педагогіки партнерства лежить спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнями та батьками. В умовах педагогіки якості роботи вчителя оцінювалася в першу чергу з уміння доставляти контент у своїй предметній області. Технологіям, що з'явилися за останні десятиліття, належить роль підтримки учня в освоєнні обов'язкової навчальної програми.

У педагогіці партнерства основою для оцінки діяльності вчителя є його педагогічний потенціал. Він включає в себе володіння різними навчальними стратегіями, які допомагають формувати партнерські взаємовідносини з учнями в освоєнні навчального процесу. Креативні технології в новій моделі використовуються для того, щоб відкривати знання, опановувати ними і створювати нові знання для використання їх в умовах реального світу. Саме таким чином і досягається мета щодо забезпечення глибокого навчання.

Ми змінюємо педагогіку, і креативні технології вдало вписуються в оновлений навчальний процес. У педагогіці минулого століття вони або

витісняються, або використовуються виключно для доставки навчального змісту і перевірки засвоєння учнями навчального матеріалу.

Нові партнерські відносини між учителем, учнями й батьками є основою для ефективної нової педагогіки. Для учнів навчання стає осмисленим: вони беруть участь у визначенні цілей навчання, пов'язують навчання з власними інтересами, прагненнями, стають більш уважними до своїх досягнень і беруть відповідальність за своє навчання.

У науковій літературі існують різні підходи до визначення креативності. Г. Айзенк визначив креативність як «здатність, яка допомагає людині висувати ідеї». На його думку, креативність – це складова загальної розумової обдарованості [1].

Е. Торренс підкреслює, що креативність – це процес мислення, який пов'язаний з інсайтом – яскравою здогадкою, що з'єднує в собі нові асоціації з розв'язуваною проблемою [3].

На уроках репродуктивні завдання використовуються здебільшого з метою швидкого включення дітей в роботу (розминка) і розвитку психічних механізмів, які лежать в основі їх творчих здібностей. Незважаючи на наявні негативні сторони репродуктивних завдань, можна різними способами збільшити коефіцієнт корисної дії репродукції: в одних випадках – обмежуючи час на виконання завдання з метою розвитку швидкості реакції і мислення; в інших – інтегруючи в одному питанні різні рівні знань.

Приклади таких завдань:

1. Завдання з обмеженим часом на виконання (розминка). Завдання виконуються в досить високому темпі, на відповідь дається 2–3 секунди. Чергуються питання з різних галузей знань. Така робота концентрує увагу, розвиває вміння швидко переключатися з одного виду діяльності на інший. Всі ці навички в сукупності входять в структуру креативного підходу і можуть бути застосовані на різних уроках.

2. Завдання з відстроченим питанням. Сутність їх у тому, що умова завдання орієнтує школяра на вже звичний для нього хід розв'язання, який в

підсумку виявляється помилковим. На перших уроках багато учнів відчують психологічний дискомфорт і просять повторити завдання ще раз. Тільки пізніше, потренувавшись, звикають до завдань такого типу, привчаються бути завжди напоготові, концентруючи увагу і пам'ять в потрібному напрямку. При цьому помітно підвищується їх стійкість до різного роду перешкод, що утрудняють виконання завдань.

3. *Інтерактивні завдання.* Дозволяють в короткий термін виявити інтереси учнів і намітити шляхи їх розвитку. Розв'язуючи креативні (нестандартні) завдання, діти відчують радість залучення до креативного мислення, інтуїтивно відчують красу й велич науки. Відповідно до особливостей і цілями застосування різного роду завдань можна використовувати базову модель уроку, спрямованого на розвиток креативності, в системі занять з різних предметів.

Таким чином, для розвитку креативності важлива комплексна система роботи з учнями з використанням різних освітніх технологій.

Модель «школа-родина-дитина» є новою, оскільки:

- дозволяє досягти глибокого навчання, яка включає створення нового знання і використання його в реальному світі;
- декларує нові навчальні партнерські відносини між учителем і учнями під час навчального процесу, який є центром відкриття, свідомості й використання знань;
- приймає креативні технології і дає можливість для використання їх як в школі, так і за її межами.

Список використаних джерел

1. Айзенк П. Перевір свої здібності. Москва, 1972. 121 с.
2. Павленко В.В. Розвиток креативності молодших школярів: монографія / за ред. проф. О.Є. Антонової. Житомир, 2017. 158 с.
3. Torrance E.P. The natyre of creativity as manifest in its testing. The blazing drive: the creative perconality. Buffalo, NY: Bearly Limited, 1987. 123 p.